

Επιμέλεια Γιώργος Χατζηβασίλης

ΤΑ ΜΑΘΑΤΕ ΤΑ ΝΕΑ;

ΠΕΝΤΑΗΜΕΡΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΧΤΕΣ

Από την Επίδαιρο στην Ολυμπία μ' ένα μικρό διάλειμμα στ' Ανάπλι

ΜΕΡΟΣ Α'

Φίλοι μου, δεν είναι εύκολο ν' αρχίσεις πρωί πρωί Δευτεριάτικα μια πενταήμερη περιοδεία, μερικές μόλις ώρες μετά το μακρινό ταξίδι από την Αυστραλία. Ομως, το δέκτηκα αδιαμαρτύρητα και ευτυχής που τα παιδιά και εγγόνια μου προτίμησαν πρώτα να γνωριστούν από κοντά με τους προγόνους τους, αντί να τρέξουν στις παραλίες για μπάνια.

Τους ιστορικούς χώρους που επισκεφθήκαμε γνώριζα από προηγούμενα ταξίδια μου, όμως για πρώτη φορά τα επισκέφθηκα με ξεναγό και ήταν σαν να τα έβλεπα πρώτη φορά. Νομίζουμε ότι γνωρίζουμε την Ιστορία τής πατρίδας μας από τα βιβλία στο σχολείο, όμως αυτή η γοντευτική Ιστορία με στοιχεία έντονου δράματος, τραγωδίας και κωμωδίας ακόμα, ούτε αρχή έχει και οπωσδήποτε ούτε το τέλος που προβλέπουν οι Κασσάνδρες. Οι Έλληνες, έχουν το σπάνιο χάρισμα να γράφουν τη δική τους Ιστορία με τη σοφία τους, με τον πρωισμό και τις θυσίες τους, με την αχόρταγη αγάπη τους για την Ελευθερία, την Δημοκρατία, τα Γράμματα και τις Τέχνες, μα προπαντός με τον παθιασμένο έρωτά τους για τη γη που τους γέννησε.

Παράδειγμα, ο πρώτος σταθμός μας σε μια χαράδρα, όπου το 340 π.Χ., ο αργείος αρχιτέκτονας Πολύκλειτος ο Νεότερος έκτισε, σύμφωνα με τον Παυσανία, το θέατρο της Επιδαύρου.

Ο Πολύκλειτος θα μπορούσε να κτίσει το θέατρο σε έναν ευπρόσιτο τόπο για να μην ταλαιπωρούνται οι θεατρόφιλοι και οι επισκέπτες του. Οπως ο ξένη τουρίστρια, που γκρεμοτσακίστηκε στα σκαλοπάτια την ώρα που ήμουν εκεί, αλλά «είχε άγιο» και σπικώθηκε χωρίς τραύματα με την βοήθεια αυτών που έτρεξαν κοντά της.

Παρ' όλα αυτά, απ' όλα τα αρχαία θέατρα, το θέατρο της Επιδαύρου είναι το ωραιότερο και το καλύτερα διατηρημένο, με χωρητικότητα 13.000 θεατών. Χωρίζεται σε δύο μέρη. Ένα των 21 σειρών καθισμάτων για το λαό και το κάτω, από 34 σειρές καθισμάτων, για τους ιερείς και τους άρχοντες.

Η θαυμάσια ακουστική του, αλλά και η πάρα πολύ καλή κατάσταση στην οποία διατηρείται συντέλεσαν στη δημιουργία του Φεστιβάλ Επιδαύρου, θεσμός που έχει ξεκινήσει εδώ και πολλά χρόνια. Στην Επίδαιρο έχει εμφανιστεί εκτός από τους μεγαλύτερους Έλληνες πθοποιούς όπως ο Αλέξης Μινωτής, ο Θάνος Κωτσόπουλος, ο Άννα Συνοδινού, ο Θανάσης Βέγγος κ.ά. και η διάσημη Ελληνίδα σοπράνο Μαρία Κάλλας.

Πολλά από αυτά που θα διαβάσετε από το ταξίδι μου στο χτες δεν είναι δικά μου κείμενα, αλλά αυτά που άκουσα από την ξεναγό, ή από αυτά που διάβασα για να ενημερωθώ.

Οι ανασκαφές της Επιδαύρου έγιναν από τον Π. Καββαδία και κράτησαν από το 1881 μέχρι το θάνατό του. Τις ανασκαφές ανέλαβε η Αρχαιολογική Εταιρεία.

Ο πρώτος χώρος που αντικρύζει ο επισκέπτης, άμα φτάσει στο ιερό, είναι τα προπύλαια. Τα προπύλαια, που η κατασκευή τους ανάγεται στους μυκηναϊκούς χρόνους, ήταν κτίσμα που το αποτελούσαν δυο στοές με 6

κίονες η καθεμιά. Της μιας ήταν ιωνικού και της άλλης κορινθιακού ρυθμού. Το δεύτερο κτίσμα είναι ο ναός του Ασκληπιού, που το κτίσιμό του κράτησε 5 ολόκληρα χρόνια. Είναι ναός δωρικού ρυθμού μέσα στον οποίον υπήρχε και το κατασκευασμένο από τον Πάριο καλλιτέχνη, Θρασυμήδη, άγαλμα του θεού. Πίσω ακριβώς από το ναό, βρίσκεται η Θόλος, που ήταν και το περιφημότερο κτίριο του ιερού. Ακολουθούν και άλλα κτίσματα, όπως το άβατο, ο οίκος των ιερέων, οι ναοί για την Άρτεμη, το ιερό του Απόλλωνα και τέλος το θέατρο.

Στην Επίδαιρο είναι έντονη η παρουσία του ήρωα και

θεού της ιατρικής Ασκληπιού. Ο παπούός του, Φλεγύας,

ήταν πολεμοχαρής ληστής που ήρθε στην Πελοπόννησο υποτίθεται για να την επισκεφθεί και να τη θαυμάσει, στην πραγματικότητα όμως για να διαπιστώσει το μάximo των κατοίκων και πόσοι ήταν, ώστε να καταστρώσει το σχέδιό του για να την καταλάβει.

Τον συνόδευε η κόρη του που δεν του είχε αποκαλύψει την εγκυμοσύνη της από τον Απόλλωνα. Με το που έφτασαν στη γη των Επιδαιρίων, η Κορωνίδα γέννησε, στους πρόποδες του Βουνού που τότε ονομαζόταν Μύρτιο, Τίθιο στην εποχή του Παυσανία. Το παιδί που γέννησε το άφος εκτεθειμένο στο Βουνό. Κι εκείνο επιβίωσε χάρη σε μια κατοίκα που το θήλασε και σε ένα σκύλο που το προστάτευε από άλλα ζώα. Ο κύρης των δυο ζώων, ο βοσκός Αρέσθανας, βγήκε σε αναζήτηση της χαμένης κατοίκας -γιατί βρήκε τα ζώα του λειψά στο μέτρημα. Μαζί με την κατοίκα του βρήκε και το εκτεθειμένο παιδί που θέλησε να το πάρει για να το μεγαλώσει. Όμως μόλις πλησίασε, το παιδί περιβλήθηκε από τη λάμψη μιας αστραπής. Αυτό προκάλεσε τρόμο στον βοσκό, τόσο που άφος το παιδί μόνο του στην προστασία του μυστηρίου που το περιέβαλλε. (Εἰκ. 595, 596)

Βλέπετε φαντασία που είχαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι; Αντί να κατασκευάσουν τους θεούς τους πανέμορφους, ή παράξενα όντα,

άσπιλοι και αμόλυντοι, προτίμησαν να είναι ανθρώπινοι με τα προσόντα και τις ανθρώπινες αδυναμίες.

Αντί για θεϊκά βιβλία με νόμους και οδηγίες για την συμπεριφορά των πιστών, οι αρχαίοι Έλληνες προτίμησαν τους μύθους για να εξηγήσουν φυσικά φαινόμενα, ας πούμε όπως τις εποχές τού έτους.

Η θεά Δήμητρα είχε μια όμορφη κόρη που την έλεγαν Περσεφόνη. Πατέρας της Περσεφόνης ήταν ο ίδιος ο μεγαλοδύναμος Δίας, που αποφάσισε να την παντρέψει με τον Άδη. Μια μέρα, ενώ μάζευε λουλούδια στο δάσος, ο Άδης την πήρε στον κάτω κόσμο.

Η Δήμητρα θύμωσε πολύ με την απόφαση του Δία. Έφυ-

γε από τον Όλυμπο και μεταμορφώθηκε σε κανονική θνητή γυναίκα. Ντυμένη στα μαύρα περπατούσε ανάμεσα στους ανθρώπους κλαίγοντας για την κόρη της. Γι' αυτό τίποτε δεν φύτρωνε στην γη. Ανθρωποί και ζώα λιμοκτονούσαν και σιγά-σιγά πέθαιναν. Η Δήμητρα είχε εγκαταλείψει τις ευθύνες της σαν θεά της γεωργίας. Ο Δίας κοιτούσε από τον Όλυμπο. Δεν ήθελε να εξαφανιστεί η ζωή από την γη. Έστειλε την θεά Ίριδα να της πει να επιστρέψει στον Όλυμπο. Η Δήμητρα αρνήθηκε το αίτημά του. Ο Δίας έστειλε άλλους θεούς να την παρακαλέσουν να επιστρέψει. Η απάντησή της ήταν πως θα γυρίσει μόνο αν ο Άδης επιστρέψει την κόρη της πίσω σ' αυτήν. Ο Δίας δεν είχε άλλες λύσεις. Μίλησε με τον Άδη που συμφώνησε ν' αφήσει την Περσεφόνη να γυρίσει στη μποτέρα της για ένα διάστημα του χρόνου.

Από τότε, τα δύο τρίτα του χρόνου η Περσεφόνη ζει με την Δήμητρα. Αυτός είναι ο χρόνος στη γη, που όλα μεγαλώνουν. Τα δέντρα και τα φυτά είναι πράσινα και παράγουν τα αγαθά τους. Αυτές είναι οι εποχές της άνοιξης, του καλοκαιριού και του φθινόπωρου. Τον υπόλοιπο χρόνο η Περσεφόνη επιστρέφει στον κάτω κόσμο να ζήσει με τον άντρα της και τη Δήμητρα, ξανά λυπημένη, κάνει την γη άκαρπη. Αυτή είναι η εποχή του Χειμώνα. Με αυτό το μύθο οι αρχαίοι Έλληνες εξήγησαν τον κύκλο των εποχών.

Επόμενος σταθμός μας το Ναύπλιο ή Ανάπλι, πρωτεύουσα του Νομού Αργολίδας και μια απ' τις πιο γραφικές πόλεις της χώρας, που υπήρξε πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους κατά την περίοδο 1828 - 1833.

Το Ναύπλιο, ίσως η πιο γοντευτική πόλη της Πελοποννήσου, είναι γνωστό για το Μπούρτζι, μικρό φρούριο χτισμένο σε νησίδα μέσα στο λιμάνι, για το Παλαμήδι, ενετικό φρούριο που δεσπόζει στην πόλη, για την Ακροναυπλία, έτερο φρούριο ενετικό, επί της ομώνυμης χερσονησίδας, καθώς και ως τόπος δολοφονίας του Ιωάννη Καποδίστρια.

Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία στην τοποθεσία της σημερινής πόλης ίδρυσε ο Ναύπλιος τη Ναυπλία, η οποία οχυρώθηκε με κυκλώπεια τείχη. Αρχαιολογικά ευρήματα αποδεικνύουν την ύπαρξη της πόλης από τα μυκηναϊκά κιόλας χρόνια.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

